

Тематичний напрям № 3

• Раціональне природокористування

УДК 502.35 : 504.03

ПРОЯВИ ЕКОЛОГІЧНОГО НЕБЛАГОПОЛУЧЧЯ УМІСТІ МИКОЛАЇВ

Іваненко Валерія Сергіївна,
*здобувач вищої освіти спеціальності 015 «Професійна освіта (Технологія виробництва і переробка продуктів сільського господарства)»,
Миколаївський національний аграрний університет*

Погіршення екологічного стану довкілля в Миколаївській області є на сьогодні однією з найгостріших соціально-економічних проблем, що прямо чи опосередковано стосуються кожної людини. У сучасних умовах вона стала предметом особливої уваги органів влади на регіональному та місцевому рівнях, громадських рухів та засобів масової інформації.

Промисловий комплекс і багатогалузеве сільське господарство Миколаївської області здійснюють значний негативний вплив на довкілля[1]. Незважаючи на те, що обсяги виробництва продукції в області за останні десять років значно знизилась, ступінь техногенного навантаження на основні складові екосистеми залишається суттєвим.

Сьогодні немає жодного мешканця міста Миколаїв, які б не відчували на собі стрімкого погіршення стану свого життєвого довкілля. Забруднення води в ріках та повітря, яким дихаємо; проблема з забезпеченням якісною питною водою; сумнівна якість більшості продуктів харчування внаслідок забруднення ґрунту і рослинності. Як наслідок – погіршення здоров'я більшості людей, поширення традиційних хвороб та поява нових. Головною причиною погіршення стану природного довкілля є людська діяльність, головним чином – техногенна.

До переліку основних забруднювачів області, які впливають на екологічну безпеку водного і атмосферного середовища м. Миколаєва, відносяться 11 підприємств, обсяги викидів від яких перевищують 100 тонн на рік. Обсяги викидів цих підприємств складають 68,4% від обсягів викидів всіх

підприємств області та є рівними 8,952 тисячі тонн. Найбільшим забруднювачем повітря в Миколаївській області є ТОВ «Миколаївський глиноземний завод». У 2019 році підприємством викинуто в атмосферу 2362,3 тонни забруднюючих речовин. Це на 244,7 тонни більше, ніж в 2018 році у зв'язку зі збільшенням обсягів виробництва. Також серед великих забруднювачів повітря такі підприємства: «Югцемент» (філія ПрАТ «Дікергофф цемент Україна»), АТ «Миколаївгаз», філія «Укртрансгазу» в Миколаївській області та інші великі підприємства [2].

Згідно з даними звіту, в 2019 році в атмосферне повітря Миколаївській області стаціонарними джерелами забруднення було викинуто 13 тисяч тонн забруднюючих речовин. Крім того, в атмосферу від стаціонарних джерел забруднення викинуто 2 мільйони тонн парникового газу, який впливає на зміну клімату. За даними головного управління статистики в Миколаївській області, в загальній кількості забруднюючих речовин стаціонарних джерел домінували викиди метану 25,9%, тверді речовини 23,8% і сполуки азоту 23,4%. За видами економічної діяльності у 2019 році найбільше було викинуто забруднюючих речовин підприємствами переробної промисловості.

Ще одна суто прагматична причина яку треба враховувати - сміттєва криза й усвідомлення того, що просто викидати сміття уже не можна. Збільшення у місті Миколаєві та Миколаївській області кількості населення та обсягів виробництва малого та середнього бізнесу призвело до зростання кількості сміття, яке не тільки потрапляє на полігони, але й забруднює ґрунти та водні простори річок області.

Коли Миколаївський полігон закладався ніхто не уявляв що скільки зараз буде сміття. Адже всі бляшанки, склотара, макулатуру організовано збирали й відправляли на переробку, а незначні залишки швидко перегнивали на полігонах. І що найбільш важливо, не було такої великої маси пластикової упаковки [3]. Саме поліетилен та пластик створюють сьогодні основну масу відходів. Такий матеріал ще й легкозаймистий, тож щороку на Миколаївщині виникають пожежі, а люди поблизу звалища страждають від нестерпного і шкідливого смороду. Екологи стверджують, альтернатива є – сортування та сміттєпереробний завод. Разом вони мали б зменшити кількість сміття, яке продукують у Миколаєві, та обсяг відходів, які доводиться захоронювати, й принести значні кошти у бюджет міста.

За розрахунками спеціалістів, кількість відходів до 2030 року може зрости до 35 млн тонн у рік. Ця цифра базується на прогнозі, що кожен українець в середньому на рік продукує 300 кг сміття, і ця кількість лише зростатиме [4]. Тому будівництво сміттєпереробного заводу та проведення

технологічної рекультивації та відновлення родючості ґрунту на полігоні біля Великої Коренихи у Миколаївському районі області необхідне [5].

Ще одна велика проблема в місті Миколаїв це стихійні звалища. Пов'язана вона, в першу чергу, з низьким рівнем екологічної свідомості і культури людей [6], які вивозять побутові відходи на місцеві пустощі або на узбіччя доріг, сміять в парках і на пляжах. Розповідаючи про екологічну ситуацію в місті, не можна обійти увагою гостру на сьогоднішній день проблему пожеж на звалищах.

Основними причинами пожеж є органіка. Органічні рештки, які лежать під завалами тривалий час без доступу кисню, не перегнивають, як це має відбуватись у природному середовищі. Вони розкладаються анаеробним способом, утворюючи вибухонебезпечний газ – метан, нагріваючись, він вибухає і починається пожежа. Процес внутрішнього горіння на звалищі іде постійно - у пустотах, які утворюються внаслідок осідання і розпаду відходів, назовні.

Дим, який утворюється є особливо шкідливим для людини і довкілля. Це і діоксини, фурани, двоокис сірки, азоту, оксид вуглецю та ще цілий список сполук. Дим від пожеж з вітром розноситься на багато кілометрів довкола, а діоксини - це стійкі сполуки, які розкладаються дуже довго і, змішуючись із пилом, потрапляють в організм навіть через тривалий час. Такі викиди спричиняють хвороби дихальних шляхів, різко підвищують ризик захворювання раком і призводять до загальної інтоксикації організму. Тому у людей, що живуть неподалік від звалищ, вище ризик онкологічних захворювань.

Необхідно відзначити, що Миколаїв також забруднюється вихлопними газами автомобільного транспорту, великі транспортні потоки важких вантажівок щодня йдуть до підприємств та установ. Вихлопні гази - це надзвичайно шкідливі хімічні сполуки, важкі метали. Зменшення викидів вихлопних газів в місті сприяє електричний громадський транспорт - трамваї та тролейбуси, які в європейських країнах вже давно замінили маршрутні таксі. Але мінімізувати викиди вихлопних газів в межах міста до нормативних показників не вдається.

Отже, екологічні проблеми на сучасному етапі розвитку усього людства, країни, регіону стоять в ряду найважливіших. Людина в повній мірі повинна усвідомити необхідність розвитку безпечного для навколишнього середовища виробництва, свою відповідальність за збереження здорової екології для майбутніх поколінь. Тільки об'єднав зусилля представників бізнесу і влади,

громадськості, мешканців міста ми зможемо подолати прояви екологічного неблагополуччя у регіоні.

Список використаних джерел:

1. Vyshnevskaya O., Chabanenko O., Khrystenko T. (2019). Environmental dimensions of the global world. *Modern Economics*, 15(2019), 49-56. DOI:[https://doi.org/10.31521/modecon.V15\(2019\)-07](https://doi.org/10.31521/modecon.V15(2019)-07).
2. Kurepin, V. & Kurepin, D. (2020). Public administration in the field of civil protection and security of life in the conditions of local self-government reform and decentralization of power. *Modern Economics*, 19(2020), 94-100. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/7419>.
3. Курепін В.М. Механізм управління екологічною безпекою об'єктами господарювання на засадах маркетингу, уклад. В.М.Курепін, В.С. Іваненко // Обліково-аналітичне і фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання: національні, глобалізаційні, євроінтеграційні аспекти : матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Миколаїв, 20-21 листопада 2019р. – Миколаїв : МНАУ, 2019. – С. 169 – 172. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6411>.
4. Вишневіська О. М. Земельно-ресурсний потенціал сільських територій: теоретичні й практичні аспекти : монографія / О. М. Вишневіська, О. С. Альбещенко, Н. В. Бобровська. – Миколаїв, 2018. – 184 с. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/5578>.
5. Козаченко Л.А. Стан та перспективи залучення інвестицій в регіони України /Л.А. Козаченко // Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Проблеми та розвиток економічних систем в умовах глобальної нестабільності». - Миколаїв: ММІРЛ ВНЗ «Університет «Україна». - 2014.- С.144-147.
6. Курепін В.М. Проблеми екологічної свідомості здобувачів вищої освіти закладів вищої освіти аграрного профілю, уклад. В.М.Курепін, А.В. Демченко // Осінні наукові читання : матеріали XXIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, секція №10. Педагогічні науки, м. Тернопіль, 27 листопада 2019 р. - Тернопіль :ГО «Наука та освіта без кордонів», 2019. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6415>.

*Науковий керівник - старший викладач Курепін В.М.
Миколаївський національний аграрний університет*